

Reactie Vee&Logistiek Nederland op de Internetconsultatie "Wijziging van de Wet dieren verplichting cameratoezicht in slachthuizen en verzamelcentra"

Vee&Logistiek Nederland heeft kennis genomen van het wetsvoorstel cameratoezicht op slachthuizen en verzamelcentra. We hebben daar grote bezwaren tegen, en veel vraagtekens bij invulling van het wetsvoorstel. Deze bezwaren en vraagtekens staan bijgaand opgesomd.

Ter inleiding: Verzamelcentra vormen een belangrijke schakel in de veelogistieke sector, voor verschillende diersoorten en diercategorieën. Ze hebben een functie bij samenbrengen van dieren vanaf de vele veehouderijbedrijven, het sorteren en groeperen naar type, soort, gewicht, etc. Zodat de volgende schakel (slacht of veehouder) koppels dieren ontvangt met de door hem gewenste specificaties. Deze afnemers vragen allen goede en gezonde dieren. Het is het verzamelcentrum er dan ook alles aan gelegen om de dieren goed en netjes te verzorgen tijdens hun verblijf aldaar. De dieren worden over een relatief korte afstand vervoerd naar het verzamelcentrum, rusten daar, en gaan dan verder naar de bestemming.

Verplicht cameratoezicht op verzamelcentra zien we voor de ondernemers in de sector als een onaanvaardbare inbreuk op hun privacy en persoonlijke veiligheid. En niet alleen voor hen, ook voor hun gezinnen, bezoekers zoals handelaren, chauffeurs, dierenartsen, etc. . Beveiliging van beelden kan nooit 100% gegarandeerd worden, van hacken en diefstal van beelden zijn vele voorbeelden bekend. Ook bij RVO (de overheid) was er niet zo lang geleden nog een geval van een lek in de database.

Blijkbaar vindt de overheid deze grondbeginselen van bescherming, veiligheid en gevoel van zoveel mensen in een sector niet zwaar genoeg wegen. De overheid vindt het 'restrisico' dat beelden verkeerd terecht komen "aanvaardbaar". zo lezen we in de toelichting.

Onderstaand gaan we in op de elementen van het wetsvoorstel, de uitleg die de overheid erbij geeft, en onze bezwaren en vragen.

1.Aanleiding tot het wetsvoorstel/nut en noodzaak

Gesteld wordt:

"Aanhoudende constatering van overtredingen van regelgeving voor dierenwelzijn op sommige verzamelcentra maken dat deze voorgestelde regels nodig zijn" en
"Er komen nog steeds teveel misstanden voor met betrekking tot dierenwelzijn in sommige slachthuizen en verzamelcentra"

- a) ***Wij verzoeken nadere duiding van deze 'aanhoudende constateringen' op de verzamelcentra, met recente cijfers: Wat wordt verstaan onder 'teveel' en wat onder 'misstanden'. We constateren dat er cijfers uit 2022 worden gebruikt. We zien hier graag de cijfers van 2023 over aantal overtredingen en misstanden.***
- b) ***We constateren dat er geen onderscheid wordt gemaakt in de aard van de overtredingen. Deze zijn te categoriseren in lichte of zwaardere overtredingen. Met het baseren op algemene cijfers wordt iedere constatering even zwaar aangemerkt. Naast het aantal overtredingen die geconstateerd zijn wordt verder niet gemeld hoeveel bezwaarprocedures er nog lopen bij de rechter.***

In het gelijk gesteld na indienen bezwaar: Bij het naar buiten brengen van het aantal overtredingen (actief of via een WOO-verzoek) wordt uitgegaan van de administratie van de NVWA in individuele dossiers. Deze cijfers zijn niet altijd correct.

Een ondernemer die bezwaar maakt tegen een geconstateerde overtreding, en door de rechter deels of geheel in het gelijk wordt gesteld, wordt niet 'rechtgezet' in het dossier. De betreffende overtreding die dus door de rechter van tafel is geveegd blijft in het dossier en wordt meegenomen als 'overtreding' in de cijfers. Vee&Logistiek Nederland heeft dit vaker aan de orde gesteld maar helaas blijft de NVWA bij haar werkwijze en geeft daarmee en onterecht beeld in het aantal daadwerkelijke overtredingen.

Tevens wordt gesteld dat het bedrijfsleven momenteel onvoldoende haar verantwoordelijkheid neemt. Het bedrijfsleven zet stappen om het welzijn van dieren, de omgang met dieren en diergezondheid te verhogen. Er worden cursussen gegeven en we hebben erkenningsregelingen ontwikkeld voor

-de erkende kalverhandelaar,

-erkende verzamelcentra,

-transporteurs van varkens (Quality Livestock Transport, QLT)

-transporteurs van kalveren (QLT) per 1 januari 2025.

In al deze regelingen is er aandacht voor dierwelzijn, diergezondheid, en goede omgang met dieren. Elementen uit deze regelingen zijn verplicht voor alle deelnemers. Dat geldt ook voor nascholing. Er loopt een project samen met sectorpartijen "verantwoord omgaan met drijfmiddelen" We hebben cursussen 'verantwoord omgaan met dieren' verzorgd, en werken momenteel aan een dagcursus waarin juist correcte omgang met en routing voor dieren veel nadruk krijgt. Deze cursus is verbonden aan QLT.

- c) *Wij begrijpen niet dat de overheid stelt dat de sector onvoldoende zijn verantwoordelijkheid neemt . De sector is samen met haar leden en andere sectororganisaties actief aan de slag om verbeteringen door te voeren. Tegelijkertijd is het zo dat wij werken met levende dieren. Dieren reageren soms anders dan je zou verwachten. Wij vinden het belangrijk dat dierenwelzijn hoog op de agenda staat. En dat de regels over hoe wij omgaan met dieren worden nageleefd. Wij nemen de verantwoordelijkheid dat continu onder de aandacht te brengen en uit te dragen.***

Gesteld wordt dat er dieren gedood worden, bijvoorbeeld als zij niet geschikt zijn voor verder transport. Het verzamelcentrum neemt dan juist zijn verantwoordelijkheid. Dat gebeurt in bepaalde gevallen als geconstateerd wordt dat het niet juist (meer) is het dier verder te transporteren. Zo komen er soms dieren die eigenlijk op het primaire bedrijf hadden moeten blijven.

2.Buitenland

Verplicht cameratoezicht op verzamelcentra is nergens in de EU van toepassing. Die suggestie wordt wel gewekt met de zin 'Nederland is niet het enige land waar gebruik gemaakt wordt van cameratoezicht'. De maatregel is een nationale kop bovenop de EU regelgeving.

- a) *Graag ziet de sector een nadere onderbouwing waarom de overheid hier nationale regelgeving bovenop de EU-regelgeving verantwoord en verdedigbaar vindt. De sector is van mening dat er onvoldoende rekenschap wordt gehouden met de menselijke maat, financiële- en concurrentiepositie van***

Nederlandse bedrijven en de inbreuk op privacy van ondernemers, het gezin, de bezoekers en erfbetreders.

3. Effectiviteit en efficiëntie van toezicht op naleving dierenwelzijn

Gesteld wordt dat vrijwillig cameratoezicht in slachthuizen een effectief en efficiënt middel is gebleken bij toezicht.

- a) ***We zien geen goede onderbouwing en beschrijving waar de effectiviteit zit. We zien ook geen heldere onderbouwing van de verbetering ten opzichte van fysiek toezicht ter plaatse. Evenmin hoe dat vastgesteld is.***
- b) ***We constateren dat er specifiek bij verzamelcentra niets is vastgesteld van effectiviteit en efficiëntie van gebruik van cameratoezicht.***

Met de invoering van verplicht cameratoezicht komt er alleen maar meer toezicht en daarmee een verhoging van de (administratieve) lastendruk voor zowel de ondernemers als ook bij de NVWA. In het wetsvoorstel wordt niet ingegaan op voorstellen om de lastendruk/fysieke toezicht te verminderen. En daarmee zal de NVWA nog meer mensen nodig hebben om het toezicht vorm te geven.

- c) ***Efficiëntie: we constateren dat er geen onderbouwing van de 'winst' in fte's is, er wordt niet aangegeven of en welke van de huidige controles worden vervangen door cameratoezicht en hoeveel besparing aan fte's invoering van cameratoezicht de NVWA per saldo oplevert***

De NVWA geeft als aanbeveling, naar aanleiding van vrijwillig cameratoezicht op slachthuizen: "Het verbreden van cameratoezicht naar de publieke belangen voedselveiligheid en diergezondheid".

- d) ***Deze aanbeveling kan geïnterpreteerd worden als opstap naar verplicht cameratoezicht op meerdere plaatsen, zoals de primaire bedrijven. Vee&Logistiek Nederland vindt dit een ongewenste ontwikkeling. De kwaliteit in voedselproductie, voedselveiligheid, dierenwelzijn en diergezondheid moet goed zijn. Daar bestaat geen misverstand over. De sectorpartners en ondernemers in deze sector zijn zich daar heel goed van bewust, en hebben geen cameratoezicht nodig om hun 'license to produce' en 'license to act' te moeten 'verdedigen'.***

De NVWA gaat niet over tot minder toezicht op bedrijven waar het naar haar oordeel goed gaat. Dat zien we nergens benoemd. Het voorstel gaat dus niet in op het 'belonen' van goed gedrag.

4. Alternatief voor cameratoezicht

De NVWA kan ook risicogerichte controles op locatie inzetten, in plaats van overal cameratoezicht. Zie ook onze opmerking bij kosten, verderop.

- a) ***We zien geen beschrijving of en welke overwegingen er op dit punt zijn geweest; We constateren alleen dat hiervoor niet gekozen is, en dat wel gekozen is voor een methodiek die voor een hele beroepsgroep zware administratieve, financiële en psychologische lastendruk geeft***

- b) *Ons zijn geen sectoren bekend waar, eventueel naar aanleiding van geringe overtredingen, verplicht cameratoezicht standaard wordt ingezet bij alle bedrijven / ondernemers in die sector.***

5. Bescherming van persoonlijke levenssfeer en waarborging daarvan

Beschreven staat dat bescherming van de persoonlijke levenssfeer een grondrecht vormt in De Grondwet. Beperking daarvan (en dat gebeurt hier) kan uitsluitend bij wet. Gesteld wordt dat dit wetsvoorstel aan deze eis voldoet en er dus een beperking van deze bescherming mag worden ingevoerd bij wet.

- a) *Wij constateren dat hier wel degelijk aan de bescherming van de persoonlijke levenssfeer wordt getornd. En dat dit wetsvoorstel in geen verhouding staat tot het hier genoemde grondrecht***
- b) *Wij zien geen enkele rechtvaardiging dat de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van eigenaren/exploitanten van verzamelcentra, medewerkers, familieleden, bezoekende handelaren en transporteurs, NVWA-dierenartsen en andere personen op de verzamelcentra beperkt mag worden.***
- c) *We constateren dat er geen nadere uitleg gegeven wordt hoe exact die waarborging door de overheid ingevuld wordt. Met welke reikwijdte. En voor welke betrokkenen.***

Gesteld wordt dat de AVG niet strijdig is met deze wet die cameratoezicht regelt, en dat de voorgestelde voorzieningen onder de reikwijdte van de verordening vallen.

- d) *Wij zien geen verwijzing naar een advies van de Autoriteit Persoonsgegevens aangaande deze inbreuk op bescherming van de persoonlijke levenssfeer .***

6. Protocol

Bedrijven worden verplicht een protocol op te stellen waarin ze beschrijven hoe ze de camerabeelden gebruiken in hun eigen proces. Gesteld wordt dat dit in 'formele kwaliteitssystemen' opgenomen moet worden.

- a) *De sector wil graag weten hoe de overheid het voor zich ziet deze verplichting in te voeren in kwaliteitssystemen, en in welke kwaliteitssystemen wordt dan concreet bedoeld.***

7. Uitzonderingsmogelijkheid voor bedrijven met geringe capaciteit

De overheid geeft aan dat er een uitzonderingsmogelijkheid voor cameraverplichting mogelijk is voor bedrijven met geringe capaciteit.

- a) *Uit onze inbreng is duidelijk dat Vee&Logistiek Nederland tegen verplicht cameratoezicht is. Als de verplichting wordt doorgezet dan moet de uitzonderingsmogelijkheid worden geïntroduceerd voor bedrijven met geringe capaciteit. Wat ons betreft gaat het dan om bedrijven waar bedrijfsactiviteiten en gezin op hetzelfde erf plaatsvinden, en/of bedrijven waar de werkzaamheden worden uitgevoerd door één of slechts enkele personen. De criteria op basis***

waarvan de uitzondering moet gelden moeten voor alle bedrijven en sectoren dezelfde zijn. Wij vernemen graag welke juridische mogelijkheden er zijn om onderscheid te rechtvaardigen.

8. Exploitant verantwoordelijk voor verwerking van de beelden

De overheid stelt dat de exploitant van het verzamelcentrum verantwoordelijk is voor verwerking van de beelden.

Er wordt ook gesteld dat elke exploitant zelf een DPIA (Data Protection Impact Assessment) moet uitvoeren.

- a) ***Graag willen we nu al weten hoe de overheid denkt te organiseren dat de exploitanten dit verplicht en vooral op de juiste wijze kunnen gaan doen.***
- b) ***We constateren dat de overheid nog invulling moet geven aan correcte begeleiding. Zodat bescherming van data goed geregeld wordt. Als het voornemen van verplicht cameratoezicht wordt doorgezet vinden wij dat dit uitgewerkt moet zijn voordat een wettekst over verplicht cameratoezicht opgenomen wordt in de wet. Datzelfde geldt voor borging van bescherming van de exploitant wanneer er AVG-technisch iets niet goed gaat en er gegevens weglekken.***
- c) ***Gesteld wordt dat de minister van LNV de bedrijven hierbij zal ondersteunen. Dit is wat ons betreft veel te vaag. Wij vinden dat dit nu eerst uitgewerkt moet worden, voorafgaand aan opname in wettekst***

9. Maatregelen ter bescherming en beveiliging van de beelden

De overheid geeft aan dat ze maatregelen neemt ter beveiliging van de beelden.

- a) ***Niet duidelijk is welke maatregelen de overheid concreet neemt. Zolang deze maatregelen niet helder zijn die de overheid neemt ter beveiliging van de beelden, kan het wetsvoorstel niet van kracht worden. Er zijn voldoende andere voorbeelden waar ondernemer en/of burger in het nauw zijn gekomen. Om vervolgens dan je gelijk te halen is erg lastig zoniet ondoenlijk. Wij pleiten ervoor om situaties vergelijkbaar met andere affaires te voorkomen.***
- b) ***We constateren dat de overheid nog moet bepalen hoe ze bescherming van de beveiliging sluitend gaat regelen. Geheel onduidelijk is nog wie dat gaat doen, welke garanties gegeven gaan worden dat de beelden goed beveiligd zijn, en hoe zeker dat allemaal is? Wij vinden stellig dat dat eerst overtuigend en volledig uitgekristalliseerd moet zijn voordat je als overheid bedrijven verplicht beelden te gaan vastleggen***
- c) ***De overheid kan niet sluitend garanderen dat de beelden niet gekopieerd, meegenomen of gehackt worden. Dit is wel cruciaal m.b.t. veiligheid en privacy! Zeker als er ook "op afstand" toegang tot de beelden verleend wordt/moet worden. Reken maar dat er bepaalde partijen op uit zullen zijn om beelden te verkrijgen.***

De minister erkent dat er ondanks beveiligingsmaatregelen een 'restrisico' (zo wordt dat genoemd) blijft bestaan dat er ongeoorloofde toegang tot de camerabeelden plaatsvindt, en dat personen op basis van deze beelden geïdentificeerd kunnen worden. Beweerd wordt dat

dit restrisico niet groot is, en die bewering wordt gedaan op basis van het feit dat dit de afgelopen paar jaar niet voorgekomen is. Die aanname is niet bepaald sterk. Er is geen informatie ingewonnen bij de enkele verzamelcentra die (voor eigen gebruik) werken met camera's.

d) Vee&Logistiek Nederland vindt beveiliging het cruciale punt van camerabeelden, Wij vinden die argumentatie over 'restrisico' niet bepaald sterk. Het is zeer de vraag of de hoogte van restrisico sowieso bepaald kan worden. En dat iets tot heden niet gebeurd is betekent niet dat het ook in de toekomst nooit zal gebeuren. Die garantie is er immers nooit. Voor Vee&Logistiek Nederland is het onbegrijpelijk dat de regering dit risico blijkbaar aanvaardbaar vindt.

De gemaakte beelden mogen niet verloren gaan of weglekken.

e) De sector verneemt graag hoe de overheid denkt de bescherming tegen verloren gaan van beelden te gaan regelen. Het kan niet zo zijn dat de exploitant daar zomaar voor verantwoordelijk gesteld wordt in alle situaties. De overheid staat met lege handen als beelden lekken of verloren gaan. Het leed is dan geschied, en er kan dan nog weinig gedaan worden om de ondernemer te beschermen.

10. Waarborgen ter bescherming van persoonlijke levenssfeer van betrokkenen

Er zullen regels worden opgesteld ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen. De persoonlijke levenssfeer moet beschermd worden, en de overheid moet daar waarborgen voor geven op het moment dat ze personen verplicht tot maken en opslaan van camerabeelden, en bovendien verplicht tot toegang geven aan overheidsambtenaren tot die beelden.

Deze waarborgen zullen eerst afdoende en overtuigend geregeld moeten zijn voordat je bedrijven verplicht tot het maken en vastleggen van camerabeelden.

a) We constateren dat deze waarborgen niet overtuigend en niet voor 100% aanwezig zijn. Geen 100% waarborging betekent dat de veiligheid van betrokkenen niet gegarandeerd kan worden.

b) Vee&Logistiek Nederland verneemt geen duidelijkheid over wie deze regels opstelt, en hoe deze regels dan concreet bijdragen aan bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Gesteld wordt dat het gevoel bij mensen dat ze continu bekeken worden door de toezichthouder zal leiden tot hogere toezichtdruk wat een positief effect heeft op de naleving.

c) De psychische druk op personen door deze werkwijze en het negatieve effect daarvan op de gefilmde personen is heel groot. Vee&Logistiek Nederland benadrukt hier dat dit niet onderschat moet en mag worden.

In de toelichting staat dat de EVRM bepaalt dat 'eenieder recht heeft op respect voor zijn priveleven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie'. Vee&Logistiek Nederland is van mening dat dit recht door dit wetsvoorstel wordt geschonden.

- d) Vee&Logistiek Nederland ziet geen duidelijke onderbouwing van de overheid waarom de EVRM niet in het geding zijn door deze wet.**

In de toelichting staat dat het Internationaal Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten (IVBPR) bepaalt dat “niemand mag worden onderworpen aan willekeurige of onwettige inmenging in zijn priveleven, zijn gezinsleven, zijn huis en zijn briefwisseling, nog aan aantasting van zijn eer en goede naam, en dat eenieder **recht heeft op bescherming door de wet** tegen zodanige inmenging of aantasting”.

En dan wordt gesteld dat door dit artikel in de IVBPR de bescherming van de persoonlijke levenssfeer minder ver gaat dan al in de EVRM beschreven zou staan. En daarmee dus voldaan zou worden aan de IVBPR.

Vee&Logistiek Nederland vindt deze redenering zeer kort door de bocht en slecht onderbouwd

- e) Wij constateren dat we niet hebben kunnen achterhalen of dit wel juridisch getoetst is. Graag zien we die toetsing en de uitspraak daarvan.**

11.Toepassing Kunstmatige Intelligentie (AI)

Gesteld wordt dat toepassing van Kunstmatige Intelligentie bij verwerken van de beelden in de toekomst een optie is. En dat dit dan alleen toegestaan zal zijn voor selectie en analyse van bewegend beeld, en anonimiseren van personen. En als geborgd/verzekerd is dat zij wettig, ethisch en robuust is.

- a) Vee&Logistiek Nederland verneemt graag wie daarvoor de regels en criteria gaan opstellen, en hoe, door wie en wanneer de sector daarbij betrokken wordt. We constateren ook dat nog geconcretiseerd moet worden wat dan ‘ethisch’ en ‘robuust’ is. Wij zien deze ontwikkeling voor dit onderwerp als gevaarlijk, omdat AI tot ongewenste (neven)effecten kan leiden.**

Bij toepassing Kunstmatige Intelligentie -algoritmen is er absoluut risico voor de betrokkenen vanwege misinterpretatie en oneigenlijke beoordeling van levende bewegende dieren, de mensen die hen begeleiden, en de interactie tussen mens en dier.

De overheid geeft aan dat ontwikkeling en gebruik van AI-algoritmen ‘zorgvuldig en verantwoord’ moet gebeuren.

- b) Wij constateren dat de overheid voorsorteert op gebruik van AI, maar zien niet hoe zij zorgvuldig en verantwoord gebruik van AI en algoritmen organiseert en borgt. Vee&Logistiek Nederland wil daar duidelijkheid over voordat bedrijven überhaupt verplicht worden met camera’s beelden vast te leggen.**

Vee&Logistiek Nederland is van mening dat toepassing van Kunstmatige Intelligentie op de kleine (veelal eenmans)bedrijven niet passend is.

12.De minister is verwerkingsverantwoordelijke

In het wetsvoorstel wordt de minister genoemd als verwerkingsverantwoordelijke.

- a) Vee&Logistiek Nederland heeft grote zorg over veiligheid en bescherming bij verwerking van beelden. Wij vinden het op z'n minst voorwaarde vóór invoering**

dat vooraf duidelijkheid komt hoe de overheid de verwerking veilig gaat regelen. En waar dit belegd wordt.

- b) We zien graag welke rol het ministerie van LVVN en welke rol de NVWA hierin spelen***

13. Ambtenaren verwerken uitsluitend geanonimiseerde persoonsgegevens

Gesteld wordt dat ambtenaren (van NVWA nemen we aan) uitsluitend geanonimiseerde gegevens verwerken

- a) Vee&Logistiek Nederland wil weten hoe deze anonieme verwerking geregeld wordt, en hoe en waar de anonimiteit gegarandeerd wordt.***

- b) Vee&Logistiek Nederland maakt zich ernstig zorgen over 'weglekken' van beelden bij de verwerking, met alle (eerder genoemde) risico's van dien.***

14. Toestemming minister voor op afstand live (real-time) volgen

Beschreven staat dat de minister het bekijken van beelden op afstand mogelijk wil maken. Dit zou moeten gaan via een beveiligde internetverbinding. Gemeld wordt dat de overheid zorg zal dragen voor beveiligde ICT-voorzieningen.

- a) We vernemen graag hoe de minister denkt deze beveiliging 100% dicht te realiseren, hoe inbraak te voorkomen, of de minister risico's van onvolledige beveiliging aanvaardbaar vindt, en zo ja tot welk niveau de minister dit dan aanvaardbaar vindt.***

In de toelichting staat dat de NVWA zelf het mandaat krijgt om te bepalen waar en wanneer ze real-time beelden mag bekijken en beoordelen. Hiertegen maakt Vee&Logistiek Nederland bezwaar, omdat de onafhankelijkheid daarmee in het geding is. We zien graag dat een onafhankelijk instituut, niet betrokken bij toezichtsactiviteiten, toestemming geeft voor deze zeer ingrijpende maatregel die ingrijpt in de persoonlijke levenssfeer van de ondernemer, zijn gezin en de bezoekers van het bedrijf. Daarbij moet een procedure gevolgd kunnen worden waarbij de ondernemer bezwaar kan maken tegen deze maatregel.

- b) Vee&Logistiek Nederland verneemt graag hoe de minister de toestemming in de praktijk gaat regelen.***
- c) Het is geheel niet duidelijk wat bestempeld wordt als ernstige overtreding, door wie, en wanneer er sprake is van herhaalde overtredingen: hoe vaak en welk type, en welke status die overtredingen hebben. En wat is de status van een 'vermeende overtreding'. Vee&Logistiek Nederland is en blijft de mening toegedaan: zolang er een bezwaarprocedure loopt c.q. wanneer de ondernemer in het gelijk is gesteld mag de 'vermeende' overtreding niet meetellen.***

Er zullen speciaal opgeleide NVWA-inspecteurs komen om de beelden te beoordelen.

- d) Vee&Logistiek Nederland wil graag horen welke criteria aan deze mensen worden gesteld, welke randvoorwaarden hen opgelegd worden, en hoe de***

overheid hun objectiviteit borgt. Vee&Logistiek Nederland wijst op het capaciteitstekort waar NVWA het steeds over heeft, en voorziet probleem in het verkrijgen van de juiste gekwalificeerde personen voor dit werk.

De interpretatie van de beelden is persoonsafhankelijk. Het betreft immers niet kijken naar stapels stilstaande dozen maar naar bewegende dieren en mensen. Het bijvoorbeeld aanraken of licht opzij duwen van een dier kan al geïnterpreteerd worden als 'onrechtmatig handelen' jegens een dier. Gesteld wordt dat als veel 'vocalisatie' (geluid door dieren) wordt gemeten, de toezichthouder dit verhoogd geluidsniveau nader kan bekijken en interpreteren. De terechte angst voor dergelijke interpretaties maakt de vakmannen in omgang met vee tot 'aangeschoten wild'. Zo voelen zij zich ook. Dringend verzocht wordt dit soort kaders te schrappen, en eerst de wetenschappelijk geteste technologieën af te wachten vóór er überhaupt mee te gaan werken.

- e) Wij kunnen ons niet voorstellen dat de overheid de 'angst' en het gevoel dat gewone ondernemers als mens krijgen door continu deze camera op zich gericht te hebben kan bagatelliseren, en de menselijke maat in deze 'overslaat'.***

Bij realtime bekijken van beelden op afstand moet, zo staat beschreven, ook een NVWA-dierenarts op locatie aanwezig zijn. Betekent ophoging van kosten. Vee&Logistiek Nederland maakt bezwaar tegen de combinatie realtime en fysieke controle. Vanwege onevenredige controledruk en kosten.

- f) Er wordt gesproken over efficiëntiewinst, maar we zien geen concrete besparing in uren, fte's of dergelijke genoemd***

15.Regels over wijze waarop toegang wordt gewaarborgd

Uitsluitend geautoriseerde personen mogen toegang krijgen tot de beelden.

- a) Vee&Logistiek Nederland ziet geen concretisering hoe de overheid regelt dat uitsluitend een geautoriseerd persoon de toegang kan krijgen, evenmin over de beveiliging daarvan. Daar zit wat ons betreft een heel groot zorgpunt met betrekking tot privacy en bescherming persoonlijke levenssfeer.***
- b) We hebben grote zorg over hoe de overheid kan en gaat voorkomen dat niet-bevoegde personen toch toegang tot de beelden verkrijgen?***

16.Rechtsgrond

Persoonsgegevens moeten volgens de AVG worden verwerkt op een wijze die t.a.v. de betrokkene rechtmatig, behoorlijk en transparant is. Betrokkenen moeten beschermd worden/zijn als persoonsgegevens betreffende strafbare feiten naar buiten zouden komen / weglekken wanneer de overheid (LNV/NVWA) bezig is met verwerken.

- a) ***Graag hoort de sector hoe die bescherming eruit gaat zien. Welke garantie krijgt de betrokken ondernemer op dit gebied?***

De overheid dat wil regelen in lagere regelgeving.

- b) ***Vee&Logistiek Nederland vindt dat je als overheid eerst moet weten en vastleggen hoe je dat als overheid regelt voordat je iemand verplicht beelden af te staan voor verwerking door de overheid/NVWA. Als de overheid dat anders ziet horen we graag haar motivatie.***

17. Doelbinding

Exploitanten mogen de camera's niet gebruiken om bijvoorbeeld te controleren hoe NVWA-ambtenaren toezicht houden. Als de camera's draaien zijn deze ambtenaren eveneens in beeld. De beelden zijn van de exploitant.

- a) ***Als de exploitant onregelmatigheden ziet waarbij een NVWA-er actief betrokken is zal de exploitant mogelijk en begrijpelijk niet nalaten daarvan melding te maken aan de NVWA. Hoe gaat de overheid dan met die meldingen om?***

De camerabeelden mogen alleen gebruikt worden ten behoeve van bescherming van dierenwelzijn.

- b) ***Krijgt de ondernemer de garantie dat het zich inderdaad beperkt tot gebruik voor dierenwelzijnsdoeleinden, namelijk de omgang met de dieren? En hoe dan?***

18. Anonimiteit

Voor de exploitanten, medewerkers, bezoekers, familieleden etc. is anonimiteit op de beelden van cruciaal belang. Er wordt gemeld dat de minister passende maatregelen zal nemen om deze anonimiteit te waarborgen.

- a) ***Het is onduidelijk hoe de minister dat gaat regelen. Er wordt gesteld dat de gezichten van personen geblurd worden, maar we constateren dat onduidelijk is wie dat doen en hoe gegarandeerd wordt dat er geen ongeblurde beelden blijven rondgaan cq weglekken. De ongeblurde beelden blijven wel bewaard, als deze weglekken of gehackt worden is de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in het geding. Overigens, ook bij geblurde beelden is gemakkelijk te achterhalen (door kenmerken op de beelden) welke persoon/personen gefilmd zijn.***

19. Nationale kop

Het wetsvoorstel verplicht cameratoezicht is invulling van een nationale kop (aanvullende regelgeving) bovenop Europese regelgeving m.b.t. officiële controles, EU verordening 2017/625.

- a) ***Gesteld wordt dat de controle op verzamelcentra efficiënter en beter zal worden. Nogmaals, dat is een vermoeden en is, althans op verzamelcentra, niet bewezen. Wij zien graag een onderbouwing hiervan.***

20.WOO – verzoeken

Er wordt gemeld dat bij behandeling van een WOO-verzoek om openbaarmaking van beelden er een afweging zal plaatsvinden of het openbaar maken van de volledige beelden achterwege kan blijven.

- a) De sector vindt deze afweging heel gevaarlijk en onduidelijk. De beelden zullen dus WOO-baar zijn. Dat vinden wij een ernstige schending van de privacy en borging van veiligheid van de betrokken personen die op de beelden staan. Ook bij blurren van gezichten kan nooit gegarandeerd worden dat geen herkenning van personen plaatsvindt. “Eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer” is niet volledig te garanderen. Wij verzoeken de overheid om vast te leggen dat bewegende beelden geen onderdeel kunnen zijn van een WOO-verzoek.**

Beelden worden onderdeel van dossiers. We merken nu al dat ook al heb je iets aangevochten en gewonnen, de beelden nog steeds onderdeel van je dossier blijven en WOO-baar zijn. Beelden kunnen heel gemakkelijk uit context gehaald worden en de ervaring is dat dat ook daadwerkelijk gebeurt.

- b) Vee&Logistiek Nederland verzoekt de overheid duidelijk te beschrijven en vast te leggen hoe zij de anonimiteit van de beelden garandeert, evenals de anonimiteit van alle documenten en correspondentie die daaromheen geschreven en gestuurd zijn.**
- c) De overheid wordt dringend verzocht beelden die bestaan van ‘overtredingen’ waarbij de ondernemer in het gelijk gesteld is te schrappen uit alle bestanden.**

21.MKB-panel

In het MKB-panel is in 2022 ernstig bezwaar gemaakt tegen invoering van cameratoezicht op verzamelcentra. De voornaamste redenen: Schending privacy, geen afdoende garantie op borging van de beelden, en onveiligheid van gezin en familie die op/bij het verzamelcentrum wonen. Dat is iets anders dan ‘geen meerwaarde zien’ zoals nu in de toelichting beschreven staat. Met betrekking tot proportionaliteit zijn er niet zozeer vraagtekens gezet: er is door alle aanwezigen gezegd dat verplicht cameratoezicht buitenproportioneel is.

Tenminste één in het MKB-panel benoemd cruciaal punt staat niet genoemd in de paragraaf ‘gevolgen’. En dat betreft het punt “Veiligheid”. Of beter: “Onveiligheid”. De ondernemers en hun gezinnen wonen veelal op/bij de locatie van het verzamelcentrum. Door uitlekken van beelden, of het delen van beelden via WOO- verzoeken, voelen deze mensen zich absoluut niet veilig meer in hun eigen leefomgeving. De deelnemers aan het MKB-panel hebben aangegeven geen enkel vertrouwen te hebben in afdoende borging en bescherming van de beelden. We weten waartoe dieractivisten in staat zijn. Dit gevoel van onveiligheid is direct gevolg van de cameraverplichting.

- a) Vee&Logistiek Nederland vraagt om de toelichting op het wetsvoorstel inzake het MKB-panel aan te passen en een goede weergave te geven van het gesprek.**

- b) Hoe ziet de overheid het punt van (gevoel van) onveiligheid dat genoemde betrokkenen ervaren?**

22.Kosten voor het verzamelcentrum

Er is door de overheid berekend dat de kosten voor aanschaf camera's, installatie, bekabeling etc. per bedrijf variëren, en liggen tussen 7.000 en 22.500 euro. Naast deze initiële kosten zijn er de jaarlijks terugkerende kosten van afschrijving, onderhoud, storingen, etc. Deze zijn moeilijk in te schatten maar kunnen flink oplopen.

- a) Verzamelcentra kunnen deze kosten niet doorrekenen naar de opdrachtgever(s). Dat betekent dat de financiële draagkracht van verzamelcentra in het geding is. Ook voor kleinere slachterijen is dit aan de orde. Zij kunnen wellicht een hogere kostprijs rekenen maar daarmee prijzen ze zich uit de markt.. De extra te maken kosten staan niet in verhouding tot de omzet en activiteiten op deze bedrijven.**

23.Kosten NVWA

Los van de kosten voor materieel zijn er de extra fte op de bedrijven die nodig zijn voor bekijken en beoordelen van de beelden. Daarnaast komen er extra kosten voor NVWA toezicht en begeleiden van NVWA-ers bij dat toezicht.

- a) Vee&Logistiek Nederland constateert dat de kosten van de NVWA de afgelopen jaren al fors gestegen zijn, met als gevolg stevige lastenverzwaring voor het bedrijfsleven / de ondernemers in de veelogistieke sector. De maatregel 'verplicht cameratoezicht' heeft wederom een kostenstijging tot gevolg.**

24. Efficiëntie-winst

De lasten voor bedrijven nemen door deze cameraverplichting, verplichte controle en begeleiding flink toe. Daarentegen zegt de overheid aan efficiëntie te zullen winnen. Wij zien daar geen onderbouwing en aanvullende voorstellen in het wetsvoorstel voor.

- a) Vee&Logistiek Nederland zou graag zien dat de onderbouwing van efficiëntiewinst nader duidelijk gemaakt wordt. Waar die zit, hoeveel fte dit totaal oplevert. Graag zien wij die analyse.**

Gesteld wordt dat 'deze effectieve werkwijze van toezicht redelijkerwijs niet op een andere wijze door de NVWA kan worden uitgevoerd.' De extra capaciteit voor extra fysieke controle zou leiden tot disproportionele toename van kosten voor overheid en bedrijfsleven. Wij zien verplicht cameratoezicht als een disproportionele maatregel, met eveneens disproportionele kostenstijging. Wij zijn van mening dat risicogebaseerde controles ('daar waar het nodig blijkt') minstens hetzelfde / beter effect hebben met minder kosten.

Samengevat:

Vee&Logistiek Nederland heeft met betrekking tot verplicht cameratoezicht op verzamelcentra bezwaren en zorgen op het volgende gebied:

1.Schending van / inbreuk op privacy van exploitanten, familie en bezoekers en erfbetreders van verzamelcentra

2. Geen garantie op volledige borging dat beelden niet gehackt kunnen worden, weglekken, of oneigenlijk gebruikt kunnen worden
3. Aantasting van de persoonlijke levenssfeer, en aantasting van het gevoel van veiligheid van exploitant/ eigenaar en zijn gezin, familie en bezoekers
4. Substantiele, disproportionele lastenverzwaring voor de bedrijven
5. Geen kwantitatieve onderbouwing en aanvullende maatregelen voor het behalen van efficiëntiewinst voor de NVWA
6. Geen overtuigende onderbouwing van de noodzaak van deze disproportionele maatregel